

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

NYLANDS-
PROGRAMMET

NYLANDSPROGRAMMETS MILJÖBESKRIVNING

Nylands förbunds publikationer A30 - 2013

Nylands förbunds publikationer A30 – 2013
ISBN 978-952-448-378-0
ISSN 1236-679X

Foton: Tuula Palaste-Eerola
Översättning: Susan Neiro
Layout: Anni Levonen

Helsingfors 2013

Uudenmaan liitto // Nylands förbund // Uusimaa Regional Council // Helsinki-Uusimaa Region

Esterinportti 2 B • 00240 Helsinki • Finland
+358 9 4767 411 • toimisto@uudenmaanliitto.fi • uudenmaanliitto.fi

NYLANDSPROGRAMMETS **MILJÖBESKRIVNING**

NYLANDSPROGRAMMETS MILJÖBESKRIVNING

Presentationsblad	5
1. INLEDNING	6
2. NYLANDSPROGRAMMETS MÅL OCH STRATEGISKA RIKTLINJER	7
3. UTARBETANDET AV NYLANDSPROGRAMMET OCH MILJÖBESKRIVNINGEN	9
3.1 Genomförandet av konsekvensbedömningen	9
3.2 En bedömning av hur processen utfallit	11
4. DEN NYLÄNDSKA MILJÖNS NUVARANDE TILLSTÅND, PROBLEM OCH SKYDDSMÅL	12
4.1 Analys av verksamhetsmiljön	12
4.2 Miljöns nuläge och särdrag inom konsekvensområdet	13
4.3 Betydande miljövårdsmål samt planer och program som Nylandsprogrammet ansluter sig till	15
4.4 Miljöns utveckling, ifall landskapsprogrammet inte genomförs (O+- alternativet)	16
5. BEDÖMNINGEN AV NYLANDS-PROGRAMMETS KONSEKVENSER	17
5.1 Utgångsantaganden och osäkerhetsfaktorer	17
5.2 Nylandsprogrammets sam- och helhetskonsekvenser	18
5.3 Åtgärder i förhållande till ändringar i verksamhetsmiljön	20
5.4 Åtgärder i förhållande till genomgående teman	20
5.5 Studie av alternativ	21
6. UPPFÖLJNING AV GENOMFÖRANDET AV NYLANDSPROGRAMMET OCH DESS KONSEKVENSER	22
7. SAMMANDRAG	23
BILAGA 1. MÖTEN MED INTRESSE-GRUPPERNA UNDER UTARBETANDET AV NYLANDSPROGRAMMET	24

PRESENTATIONSBLAD

Publikation

Nylandsprogrammets miljöbeskrivning

Författare

Nylands förbund

Rapporten är utarbetad av

Nylands förbund Tanja Lamminmäki, Tuula Palaste-Eerola
ELY-centralen i Nyland: Leena Eerola, Eija Lehtonen

Seriens namn och nummer

Nylands förbunds publikationer A30

Utgivningsdatum

2013

ISBN

978-952-448-378-0

ISSN

ISSN 1236-679X

Språk

svenska

Sidor

24

Sammanfattning

Nylandsprogrammet är ett dokument som innefattar Nylands landskapsöversikt och landskapsprogram. Tidsmässigt sträcker sig Nylandsprogrammet för vision-, mål- och strategiutredningens del fram till år 2040 (landskapsöversikten). Beträffande utvecklingsåtgärderna på medellång sikt gäller programmet för åren 2014–2017 (landskapsprogrammet). I denna miljöbeskrivning bedöms konsekvenserna för landskapsprogrammets första år.

Nylandsprogrammets konsekvenser bedömdes av en SMB-grupp med representanter från både Nylands förbund och ELY-centralen i Nyland. I enlighet med SMB-lagen utfördes konsekvensbedömningen under hela beredningens gång.

I Nylandsprogrammet fastställdes tre strategiska val för åren 2014–2017: Tillväxtmöjligheter, En fungerande vardag och Hållbar naturhållning. Nylands strategiska val bildar åtgärdsenheter, med vilka man strävar efter att förverkliga Nylands vision samt de mål som ansetts vara mest centrala. I konsekvensbedömningen bedömdes konsekvenserna av de förutnämnda åtgärdsenheterna. Man bedömde vilka konsekvenser enheterna har på människorna, ekonomin, trafiken, regionstrukturen och miljön, naturförhållandena och -tillgångarna samt klimatförändringen. Resultatet av bedömningen har sammanställts i en konsekvensbedömningsmatris (s. 19). De viktigaste positiva samkonsekvenserna i anslutning till Nylandsprogrammet gäller ekonomin, människorna och bekämpningen av klimatförändringen. Programmet stöder möjligheterna att utveckla landskapets konkurrenskraft, ekonomiska utveckling, dragningskraft samt företagsverksamhet. Konsekvenserna på naturförhållanden och -naturtillgångar, regionstruktur och miljö samt trafik är mestadels positiva. De största negativa konsekvenserna i anknäytning till naturförhållanden och -tillgångar uppstår av att den ekonomiska verksamheten och trafiken ökar.

I anslutning till energiförbrukningen är konsekvenserna motstridiga. Å ena sidan främjas förnybara energiformer, men å andra sidan ökar den ekonomiska tillväxten behovet av energi. När det gäller energiförbrukningen och förnybara energikällor är bedömningen att slutresultatet är positivt med tanke på arbetet med att bekämpa klimatförändringen.

Nyckelord (ämnesord)

Regionutveckling, Nyland, Konsekvensbedömning, SMB,

Övriga uppgifter

Publikationen finns även som nätversion på vår webbplats www.uudenmaanliitto.fi/publikationer.

Publikationen finns på både finska och svenska.

1. INLEDNING

Bedömningen av miljökonsekvenserna av myndigheters planer och program är fastställd i den så kallade SMB-lagen (200/2005). Lagen och den kompletterande förordningen fastställer den allmänna plikten att bedöma miljökonsekvenserna vid beredningen av planer och program. Enligt lagen ska förbundet som svarar för landskapsprogrammet genomföra en miljökonsekvensbedömning som utreder de sannolikt betydelsefulla miljökonsekvenserna ifall planen och programmet och de studerade alternativen genomförs.

Landskapsprogrammet för Nyland 2014–2017 kommer att kallas Nylandsprogrammet. I den här

miljöbeskrivningen bedöms konsekvenserna av de i Nylandsprogrammet nedtecknade strategiska riktlinjerna och åtgärderna på människor, ekonomi, trafik, regionstruktur och miljö, naturförhållanden och -tillgångar samt klimatförändring. Förutom bedömningen av miljökonsekvenserna talar man även om en konsekvensbedömning på ett mera omfattande plan, eftersom man utöver de ekologiska konsekvenserna även under bedömningen av Nylandsprogrammets konsekvenser beaktat dess sociala, kulturella och ekonomiska konsekvenser.

2. NYLANDSPROGRAMMETS MÅL OCH STRATEGISKA RIKTLINJER

Målet för regionutvecklingen är att stärka områdenas konkurrenskraft och livskraft, främja invånarnas välmåga samt trygga en god livsmiljö och en hållbar regionstruktur. För att de riksomfattande målen för regionutvecklingen skall kunna genomföras, behövs en kontinuerlig förnyelseförmåga, att allt det potentiella utnyttjas samt att regionala särdrag respekteras. Landskapsprogrammen ska beakta statsrådets mål och främja verkställandet av dessa. Landskapsprogrammen sammanjämkar regionens strategiska avsikter och de nationella samt EU-politiska målen för regionutvecklingen.

Landskapsprogrammet har en viktig roll i utarbetandet av de statliga regionförvaltningsmyndigheternas strategiska resultatavtal och i verkställandet av dessa. Avsikten är att förbättra allokeringen av de statliga

åtgärderna till de för genomförandet av landskapsprogrammet viktiga utvecklingshelheterna och -projekten och att effektivisera bruket av statliga och kommunala anslag.

Nylandsprogrammet har beretts i brett samarbete med intressegrupper och i samråd med ELY-centralen i Nyland. Nylandsprogrammet strävar bland annat efter att förenhetliga landskapsprogrammet och innehållet i ELY-centralens strategiska planer. Därtill strävar programmet efter att förnya, effektivisera och klargöra utarbetandet av planeringsinstrument och dokument

på landskapsnivå och öka deras verkningsfullhet.

Landskapsöversikten och landskapsprogrammet och dess genomförandeplan utarbetas för första gången som

Från och med år 2013 bereds landskapsöversikten, landskapsprogrammet och genomförandeplanen i form av ett gemensamt program, **NYLANDSPROGRAMMET**.

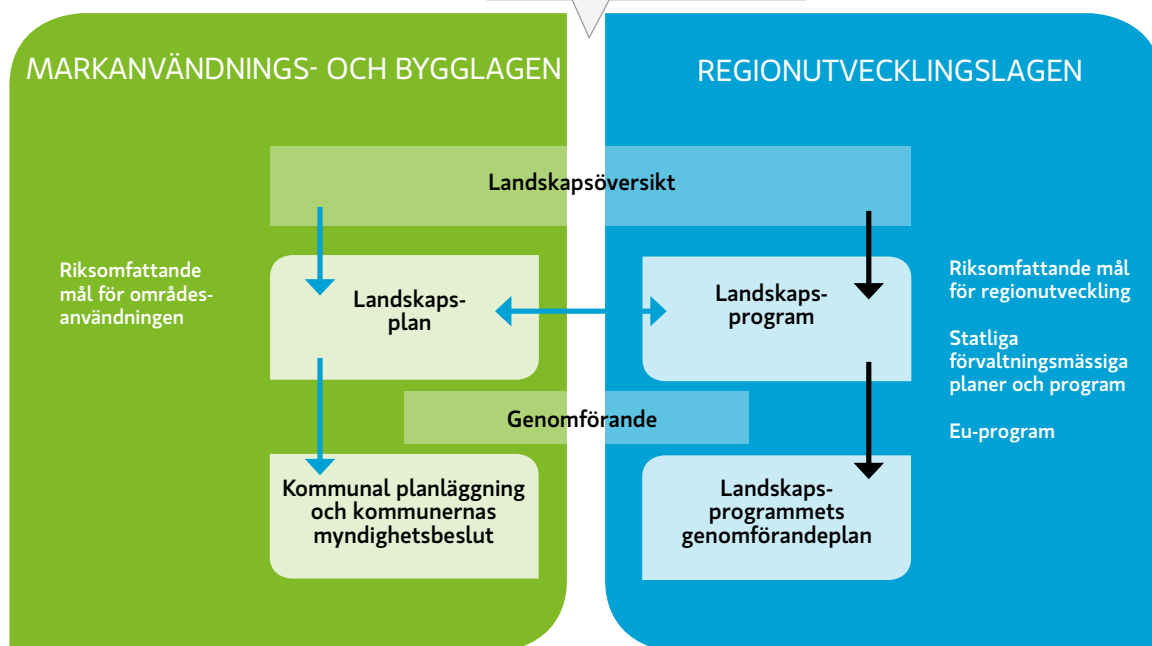
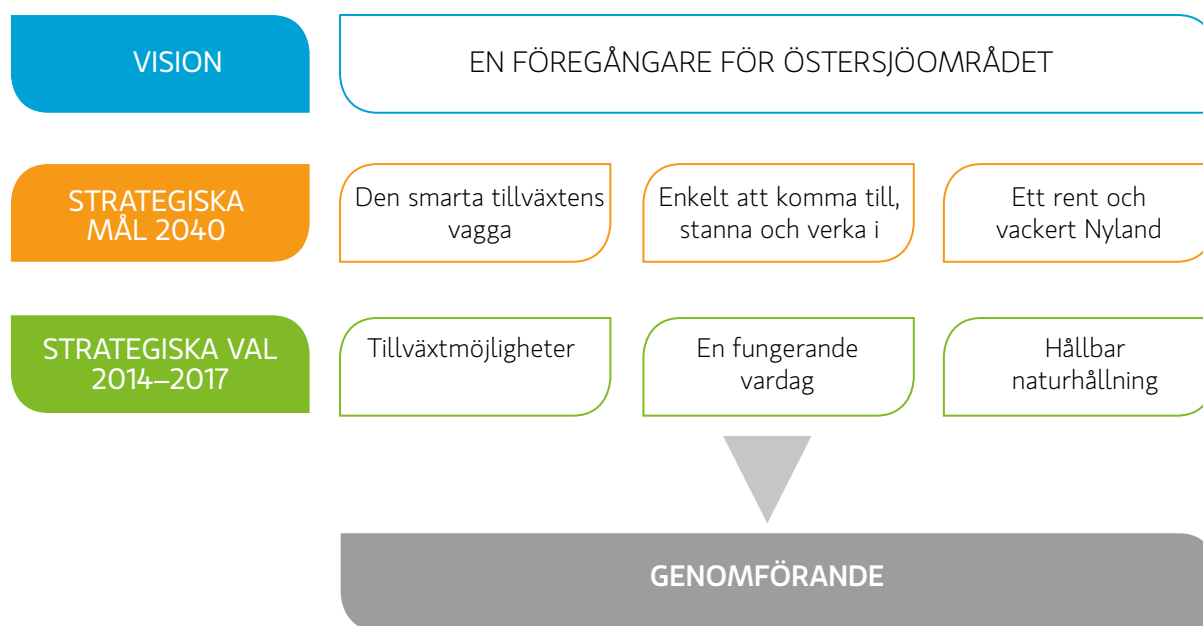

Bild 1: Landskapsprogrammet som ett regionutvecklingsinstrument.

Bild 2. Nylandsprogrammets vision, strategiska mål och val.

en enhetlig process och en helhet. Tisdmässigt sträcker sig programmet för visionens, målens och strategins del fram till 2040 (landskapsöversikt). Utvecklingsåtgärderna på medellång sikt gäller åren 2014–2017 (landskapsprogrammet), och för genomförandeplanen är den 2014–2015. I den här miljöbeskrivningen bedöms enbart landskapsprogrammets konsekvenser.

Nylandsprogrammet grundar sig på de riksomfattande utvecklings- och användningsmålen för regionerna, på regionstrategierna som grundar sig på förvaltningsområden, på Nylands landskapsöversikt 2033, på landskapsplanerna samt på övriga planer som berör regionutvecklingen i landskapet.

De nyländska kommunernas och orternas senaste strategier har tillsammans med scenarioarbetet Nyland 2040, som utarbetades för det stora metropolområdet 2012, och framtidsgranskningen Rötter och Vingar utgjort en stark strategisk grund för Nylandsprogrammet.

Utifrån ovan nämnda strategier, planer och framtidsgranskningar har man fastställt tre strategiska val för Nylandsprogrammet. Nylandsprogrammets strategiska val för 2014–2017 är Tillväxtmöjligheter, En fungerande vardag och Hållbar naturhållning. En noggrannare beskrivning av målen och åtgärderna för de strategiska valen ingår i Nylandsprogrammet.

3. UTARBETANDET AV NYLANDSPROGRAMMET OCH MILJÖBESKRIVNINGEN

Nylands förbund och ELY-centralen i Nyland samarbetar i utarbetandet av Nylandsprogrammet. För beredningen av programmet svarar ett sekretariat som Nylands förbund och ELY-centralen utnämnt gemensamt. Sekretariatets arbete övervakas och styrs av en ledningsgrupp, till vilken förbundet och ELY-centralen utsett egna representanter. Programmet bereds av tre utsedda temagrupper: Stärkandet av människornas deltagande och resurser, Utmaningarna som Östersjöområdet medför och hur området kan utnyttjas, Specialisering och samarbete på regional nivå. För bedömningen av Nylandsprogrammets konsekvenser och utarbetandet av miljöbeskrivningen har man utsett en SMB-grupp med representanter för både Nylands förbund och ELY-centralen.

Utarbetandet av Nylandsprogrammet inleddes i december 2012, då landskapsstyrelsen beslutade om att starta programarbetet. Planen för deltagande och bedömning (PDB) bereddes i början av 2013 och godkändes 4.3.2013 av landskapsstyrelsen. Nylands förbund kungjorde 22.3.2013 om att beredningen av programmet och miljöbeskrivningen har inletts. Nylandsprogrammets arbetsprogram samt PDB var 22.3–27.4.2013 framlagda på Nylands förbunds och ELY-centralens byråer. Ett utlåtande gavs om arbetsprogrammet och PDB.

Officiellt inleddes arbetet kring Nylandsprogrammet med en Kick Off –tillställning 25.3.2013. Inbjudna var företrädare för intressegrupperna, förtroendevalda samt tjänsteinnehavare. Under dagens lopp fördes diskussioner om utgångspunkterna och målen för Nylandsprogrammet och man delade med sig av erfarenheter från senaste landskapsprogram och strukturfondsperiod. Under Kick Off –tillställningen öppnades en interaktiv webbplats för Nylandsprogrammet; Nylandsarenan. Via den är det möjligt för såväl intressegrupper, förtroendevalda som den stora

allmänheten att diskutera om programteman och –utkast. Webbplatsen besöktes drygt 3 500 gånger. Nylandsprogrammet utarbetades i växelverkan med intressegrupperna. Man samarbetade under hela processens gång och i bilaga 1 beskrivs närmare hur samarbetet med intressegrupperna fortlöpt.

Samtidigt som beredningen av Nylandsprogrammet inleddes satte man igång SMB-processen genom att utarbeta ett arbetsprogram om konsekvensbedömning. Myndigheternas samråd med anknytning till SMB-processen hölls 6.5.2013.

Nylands landskapsstyrelse fattade på sitt möte 14.10. beslut om att sända Nylandsprogrammet och miljöbeskrivningen för utlåtanden samt lägga fram dem till påseende. Begäran om utlåtande skickades till 134 olika aktörer och 63 utlåtanden erhöles. Utifrån de utlåtanden som erhöles granskade man bland annat anmärkningarna med anknytning till ringbanans och västmetrons betydelse för landskapets utveckling, Helsingforsregionens trafiksystemplan (HLJ) samt Nylandsprogrammets och fjärde etapplandskapsplanens samband till varandra. Efter tiden för inlämnande av utlåtanden kompletterades miljöbeskrivningen bland annat vad gäller granskningen av alternativ och uppföljningen av Nylandsprogrammet.

3.1 Genomförandet av konsekvensbedömningen

Under hela beredningen av Nylandsprogrammet bedömdes dess konsekvenser i enlighet med SMB-lagen. SMB-gruppen deltog ända från början i temagruppernas möten och följde med hur gruppernas arbete framskred och försökte föra fram bedömningen som en infallsvinkel för arbetet i grupperna.

Nylandsprogrammets konsekvensbedömning

Bild 3. Konsekvensbedömningen under utarbetandet av Nylandsprogrammet.

	januari	februari	mars	april	maj	juni	juli	august	september	oktober	november	december
LANDSKAPS-FULLMÄKTIGE						13.-14.6.						11.12.
LANDSKAPS-STYRELSEN	28.1.	11.2.	4.3.						16.9.	14.10	25.11.	
MYR			4.3.			3.6.			27.9.			
BEREDNINGEN AV PROGRAMMET		Arbetsprogram och PDB	Arbete med intressegrupper och regionala ronder								Godkännandet av programmet och miljöbeskrivningen	
			Framlagda begäran om utlåtanden			Program-utkast		Program-utkast		Framlagda begäran om utlåtanden		
			Uusimaa-areena									
KONSEKVENSBEDÖMNING		Arbets-program			Myndighets-samråd				Miljöbeskrivning			
			1 värderingen		2 värderingen			2 värderingen				

genomfördes i två faser genom att tidsmässigt fokusera på de viktigaste etapperna under programarbetet. Den första bedömningen gjordes i inledningsskedet, då temagrupperna höll på att inleda sina arbetsprocesser. I den första bedömningen utvärderade teamgrupperna vilka konsekvenserna för människor, ekonomi, trafik, regionstruktur och miljö, naturtillgångar samt klimatförändring kunde vara ifall O+-alternativet tillämpas (d.v.s. programmet genomförs inte). Målet var att skapa sig en uppfattning om vad temagrupperna borde fästa uppmärksamhet vid, vilka ärenden man vill påverka och å andra sidan att skapa sig en bild varför det är viktigt och motiverat att utarbeta programmet. Utvecklingsbilder och bedömningen av konsekvenser som följer O+-alternativet har presenterats i kapitel 4.4.

I det andra skedet av bedömningen gjordes justeringar och fokuseringar på bedömningen av temagruppernas egna arbeten. Målet var att bedöma åtgärdernas konsekvenser för människor, ekonomi, trafik, regionstruktur och miljö, naturförhållanden och -tillgångar samt klimatförändring. Bedömningen utfördes som en utvärderingsmatris i maj 2013 och placerades tidsmässigt i ett skede där temagruppernas arbetsprocesser slutförts och sekretariatet hade inlett bearbetningen av verksamhetslinjerna.

Samma matrisbaserade bedömning utfördes på nytt i augusti 2013 efter att sekretariatet hade utarbetat sin första utkastversion av programmet. Grupperna hade haft tid på sig att bekanta sig med innehållet i programutkastet innan bedömningen utfördes. Dessutom hade grupperna fått en till bedömningen ansluten förhandsuppgift innan själva utvärderingen ägde rum. SMB-gruppen utförde självständigt samma matrisbaserade bedömning på basis av gruppernas bedömning. Slutresultatet av den matrisbaserade bedömningen har presenterats i kapitel 5.2.

Enligt SMB-lagen konsekvenserna av olika alternativ bedömas. Under utarbetandet av Nylandsprogrammet har inga alternativa program beretts och således har bedömningen av olika alternativ inte varit möjlig. En bedömning av olika alternativ kunde ha kompletterats med att man istället skulle ha bedömt de situationer där val ingick. Planeringsarbete går ändå ut på att kontinuerligt bedöma och begrunda alternativ, varmed bedömningen är automatisk under hela processen. De valmöjligheter som ingår dokumenteras nödvändigtvis inte. Eftersom inga valsituationer eller motiveringar till val har dokumenterats under utarbetandet av Nylandsprogrammet har det inte heller varit möjligt att göra någon konsekvensbedömning i anslutning till val. Således har ingen

Bild 4. Temagrupperna deltar i arbetet för bedömningen av Nylandsprogrammet.

konsekvensbedömning av alternativ eller val gjorts under utarbetandet av Nylandsprogrammet.

3.2 En bedömning av hur processen utfallit

Avsikten är att bedömningen av programmets konsekvenser ger information, som är väsentlig för beredningen, genomförandet och uppföljningen. Bedömningen av konsekvenserna borde utföras under hela programberedningen och följa den speciellt intensivt till de faser då man får fram viktiga lösningar som berör planen. För att bedömningen effektivt kan stöda beredningen, genomförandet och uppföljningen av planen, skall konsekvensbedömningen utgöra en logisk helhet som tätt integrerats i beredningen av planen.

Den första matrisbaserade bedömningen som man lät temagrupperna utföra i maj 2013 visade sig vara en utmaning, eftersom beredningen av programmet då var i ett tidigt skede. Bedömningen gav sekretariatet dock värdefull information som

stöd för det fortsatta arbetet. Den matrisbaserade bedömningen utfördes för andra gången i augusti 2013 och den utföll väl och erbjöd viktig information som stöder helhetsbedömningen. Med tanke på bedömningen av Nylandsprogrammets konsekvenser var det viktigt att temagrupperna aktivt medverkade i bedömningsmötena. På det här sättet kunde man bättre integrera bedömningen och göra den till en del av planeringsarbetet. Bedömningen kunde även föras ett steg djupare och vidare än vad som inom tidtabellens gränser kunde varit möjligt för SMB-gruppen på egen hand.

För utarbetandet av Nylandsprogrammet hade utsatts en stram tidtabell, vilket utgjorde en utmaning även för konsekvensbedömningen och genomförandet av den. Det skulle ha underlättat bedömningen om den hade kopplats än mer till beredningen av programmet. SMB-gruppen bestod av företrädare för både Nylands förbund och ELY-centralen. Samarbetet fungerade väl och de olika synvinklarna möjliggjorde en mångsidig och djupare bedömning.

4. DEN NYLÄNDSKA MILJÖNS NUVARANDE TILLSTÅND, PROBLEM OCH SKYDDSMÅL

4.1 Analys av verksamhetsmiljön

I Nylandsprogrammets visions- och strategidel finns en analys om Nylands verksamhetsmiljö. Till följande ingår en kort presentation av Nylands verksamhetsmiljö samt uppfattningar om i vilken riktning Nyland är på väg och vilka utmaningar vi står inför.

Nyland växer till sig och blir tätare

Inemot 1,6 miljoner människor bor i Nyland. Invånarantalet i Nyland har under de senaste åren vuxit till sig med i genomsnitt 15 000 invånare årligen. Tillväxten baserar sig huvudsakligen på invandring och naturlig befolkningstillväxt. Man räknar med att den här utvecklingen fortsätter i samma riktning. Den ökande invandringen och

integreringen av invandrarna utgör en utmaning.

I Nyland bor man trängre än i övriga delar av Finland. Dessutom är det dyrare att bo i huvudstadsregionen och priserna på både bostäder och hyresbostäder är klart högre än medeltalet för hela landet. Bostadslösheten i vårt land fokuserar sig på Helsingfors. Utmaningar är att kunna bjuda ut bostäder till ett skäligt pris och att svara på den ökande ojämlikheten.

Nyland producerar och sysselsätter

Nylands andel av Finlands bruttonationalprodukt är 39 %. Nylands genomsnittliga inkomstnivå överstiger hela landets nivå, men inkomstnivån varierar stort mellan de nyländska kommunerna.

Nyland har 32 % av arbetsplatserna i hela

landet och av dessa finns 78 % inom huvudstadsregionen. De nyländska företagens branschstruktur är regionalt segregerad. Arbetslösheten i landskapet har under flera årtionden legat på en lägre nivå än medeltalet för hela landet. I december 2012 var sysselsättningsgraden 7,5 procent. Utmaningen utgörs av arbetslöshet som eventuellt förorsakats av strukturförändring. Å andra sidan kan ny företagsverksamhet och tillväxt inom nya branscher öka sysselsättningen.

En viktig del av de nya branschernas utveckling är forsknings- och utvecklingsverksamheten. Av hela Finlands forskningsverksamhet är Nylands andel nästan hälften.

Nyland – en knutpunkt för trafiken

Nyland är centrum för persontrafiken i Finland. I Nyland finns det goda möjligheter att använda alla färdssätt i den interna persontrafiken. Helsingfors-Vanda flygstation är en viktig knutpunkt för trafiken mellan Europa och Asien. Från Helsingforshamnarna finns det dessutom bilfärjeförbindelser till olika städer inom Östersjöområdet. Inom Nyland, speciellt i huvudstadsregionen och Mellersta Nyland har fordonstrafiken ökat kraftigt under de senaste några åren. Ökningen i trafikmängderna i Helsingforsregionen har i genomsnitt utgjort 42 % (1995–2008).

4.2 Miljöns nuläge och särdrag inom konsekvensområdet

De viktigaste miljöutmaningarna i Nyland ansluter sig till klimat, vattentillstånd, naturens mångfald och materialeffektivitet. I beredningsskedet av Nylandsprogrammet utfrågades invånarna via en enkät och utöver dessa redan nämnda faktorer lyfte de fram miljöproblem som direkt påverkar hälsan, såsom kemiska miljöföroreningar, sämre luftkvalitet, buller och förorenad jordmån.

En splittring av samhällsstrukturen med påföljden att vägnätet utvidgas, minskar på växternas och djurens livsrum och ändrar deras levnadsförhållanden. En ny faktor som stigit fram är skadliga främmande arter, som utgör ett betydande hot för naturens mångfald och kan förorsaka betydande ekonomiska förluster inom jord- och skogsbruket samt förolägenheter för naturens rekreativ bruk. De senaste åren har det varit möjligt att

öka naturskyddsområdena. Inom de kommande åren kommer det att bli aktuellt att genomföra det riksomfattande åtgärdsprogrammet för artskyddet och det kompletterande programmet för myrskydd. Inom jordbruket har man kontinuerligt allt mera övergått till ekologisk produktion och 2012 är andelen ekologiskt odlade åkrar 10,6 % av hela åkerarealen.

En kraftig minskning av växthusgaserna är en förutsättning för att klimatförändringen kan förebyggas. I Nyland har energiproduktionens utsläpp minskat med energieffektiv fjärrvärme. En förutsättning för fjärrvärme är en tillräckligt tät samhällsstruktur så att fjärrvärmenätets byggnadskostnader inte stiger oskäligt. Elförbrukningen har under de senaste åren stigit i en allt snabbare takt, men samtidigt har man allt mera tagit i bruk förnyelsebara energikällor. I planerna finns speciellt att öka bruket av träbränsle och avfall. Kolets stora andel av energiproduktionen är fortfarande ett problem.

Enligt Helsingfors stad energipolitiska mål utreder Helsingfors Energi som bäst ett omfattande sätt öka bruket av biobränsle på sina energistationer. Avfallsstationen som står klar 2014 i Vanda kommer märkbart att öka nyttobruket av avfall som energi. Samtidigt minskar metanutsläppen från nedbrytningen av det avfall som placerats på avstjälningsplatser. Under de senaste tio åren har Nylands totala avfallsmängd hållits på ungefär samma nivå. Även om avfallsbehandlingen har effektiviserats under senare år, får avstjälningsplatserna fortsättningsvis ta emot inemot hälften av allt avfall.

I tio års tid har industrins svavel- och kväveutsläpp minskat i långsam takt. Koldioxidutsläppen kan inte visa upp liknande ändringar. Luftkvaliteten i Nyland mäts med fem års mellanrum genom en lavundersökning. I samband med undersökningen har observerats att utsläppen och de därefter följande har minskat på de områden som tidigare varit mest belastade. Däremot har området som visar upp negativa följder av utsläppen blivit allt större. Mätningarna har visat höga partikel- och kväveoxidhalter till följd av vägtrafiken. Halterna koncentreras till tätorter och omgivningen i anslutning till livligt trafikerade gator och vägar.

Tack vare de strikta åtgärderna för vattenvård och istandsättandet av vattendrag har deras

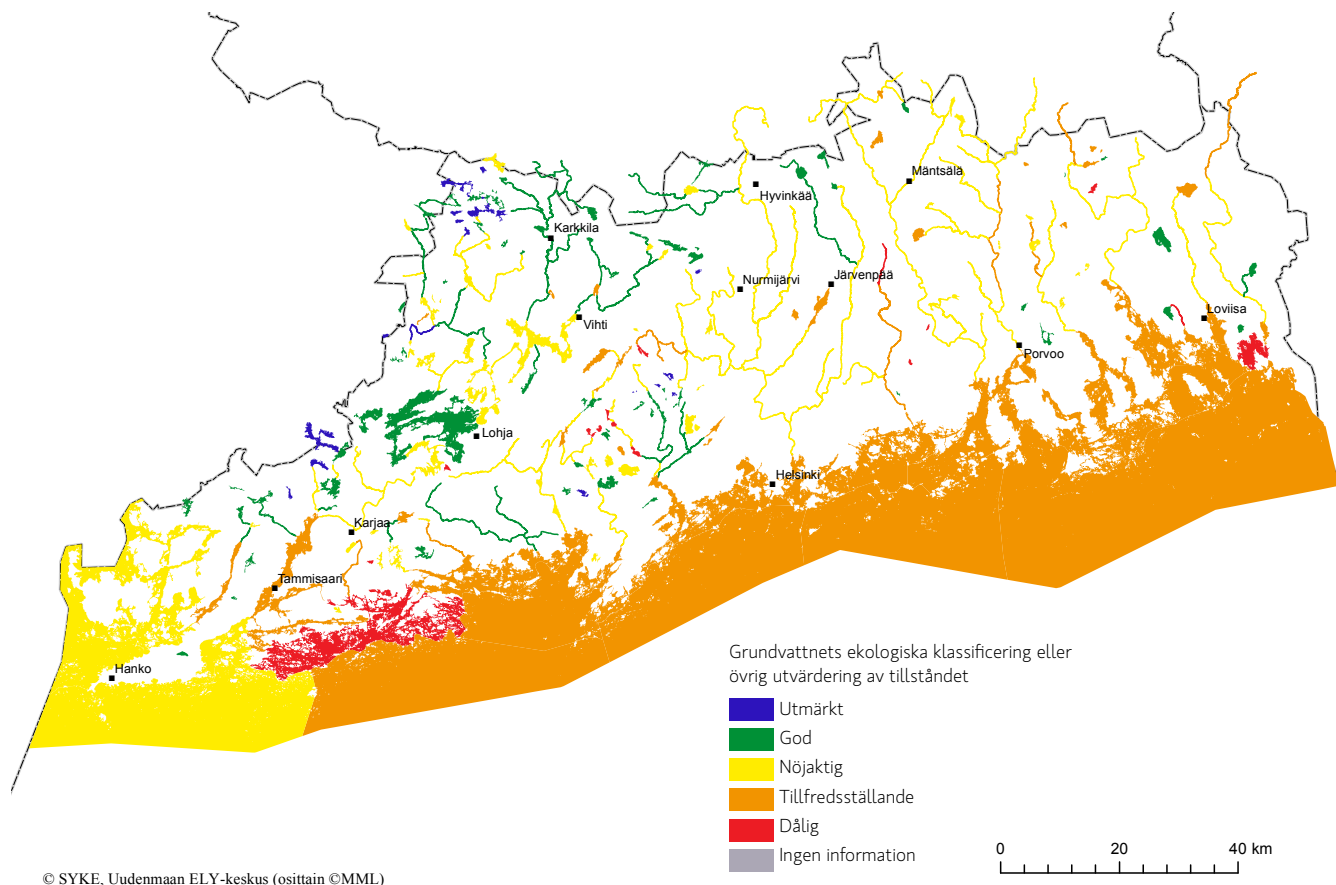

Bild 5. De nyländska ytvattens ekologiska status.

tillstånd förbättrats. Målet är att fram till 2015 uppnå en god ekologisk ytvattenstatus. I dagens läge är merparten av de nyländska vattendragen i ett nöjaktigt, tillfredsställande eller rentav dåligt tillstånd (bild 5). Tillståndet försämras av det stora användningstrycket, jordbrukets diffusa belastning samt tätorternas, glesbebyggelsens och industrins avfallsbelastning på vissa områden. Kustvatten är speciellt känsligt för nedsmutsning, eftersom skärgården är skyddad och vattnet inte byts ut effektivt. Vid sidan av avfallsutsläppen och den belastning som floderna för med sig till havet försämras tillståndet i kustvattnen av muddringar och deponeringar på havsbotten. Kemikalieutsläpp och framför allt oljeutsläpp som eventuellt följer på olyckor inom havstrafiken utgör ett hot för florin kring Östersjön samt för fritids- och nyttobruket av havet.

Det ringa antalet sjöar och myrar i Nyland, tillsammans med mänsklig verksamhet, orsakar tidvis torka och översvämningar. I kustområdena är även havsvattnets tidvisa översvämningar

i bostads- och industriområdena ett problem. Grundvattnet är huvudsakligen i gott skick; dock har mänsklig verksamhet ställvis försämrat dess kvalitet. I förhållande till det övriga Finland har Nyland mer grundvatten med dålig kemisk status. Vätskor, bekämpningsmedel, klorider och tungmetaller är bl.a. orsaker som försämrar kvaliteten på grundvattnet.

För det nyländska byggandet behövs rikligt med mark- och stenmaterial. Redan enbart i huvudstadsregionen är behovet ca 5 miljoner kubikmeter om året. Under årens lopp behöver stentransporterna allt längre resor och upptagningen av stenmaterial har ökat. Stenmaterialtakter ändrar landskapet på ett bestående sätt och under verksamhetens gång förorsakar de damm- och bullerolägenheter för dem som bor i närheten. Av det miljöbuller som nylänningarna är utsatta för, kommer 90 % från trafiken. De mest utsatta områdena är infartsvägar, huvudgator, livligt trafikerade banavsnitt samt områdena kring Helsingfors-Vanda flygplats.

4.3 Betydande miljövårdsmål samt planer och program som Nylandsprogrammet ansluter sig till

Klimatförändring

Minskningen av koldioxidutsläpp med 20 % fram till 2020 och med 80 % fram till 2050 är EU-mål. Finlands nationella energi- och klimatstrategi samt huvudstadsregionens och Kuuma-kommunernas regionala planer har samma mål, alltså att minska koldioxidutsläppen med 80 % från 1990 års nivå fram till 2050. I huvudstadsregionens klimatstrategi eftersträvas att minska trafikens drivhusutsläpp med minst 20 % per invånare fram till 2030. HINKU-kommunerna Hangö, Lojo, Raseborg och Sjundeå, alltså kommunerna som står bakom projektet ”Mot kolneutral kommun”, har ett mål som innebär att de är kolneutrala senast 2030. I landskapsöversikten för Nyland som sträcker sig fram till 2030 har man tecknat ned målet att Nyland skall vara Finlands första kolneutrala landskap. Regionala klimatstrategier har utarbetats i Nyland, men en enhetlig genomförandeplan har saknats. Miljövårdsmål med anknytning till klimatförändringen har genomgående beaktats i Nylandsprogrammets strategiska val.

Vatten- och havsvård

Målet för vattenvården är att senast 2015 uppnå en god ekologisk ytvattenstatus i hela Europa och tidtabellen är densamma för att uppnå en god kemisk och volymmässig status. De viktigaste målen för den nyländska vattenvården har fastställts i förvaltningsplanen för vattenförvaltningsområdet Kymmene älv-Finska viken. Åtgärdsprogrammet för vattenvården i Nyland omfattar åtgärderna för att uppnå dessa. I Nyland kan man inte uppnå vattenvårdsmålen på alla områden. Planerna omfattar orsakerna till varför man inte uppnår dessa mål och även åtgärderna som leder till att målen kan uppnås under planeringsperioderna fram till 2021 och 2027. Uppdateringen av förvaltningsplanen och genomförandeplanerna för åren 2016–2021 inleddes på sommaren 2012.

Målet för havsvården är att trygga ett friskt och välfungerande havsekosystem och uppnå en god havsstatus fram till 2020. Målen för och åtgärder-

na inom havsvården fastställs i havsvårdsplanen som utarbetas som bäst. Det finns ett behov att behärska den mänskliga verksamhetens belastning på havet så att en god miljöstatus är möjlig och att ekosystemet kan anpassa sig till de förändringar som föranleds av de mänskliga åtgärderna. Målet är att det ska vara behagligt att utnyttja vatten- dragen för rekreation och att fiskbestånden kan utnyttjas på ett bestående sätt.

Allmänna planer på regionalnivå har utarbetats med tanke på vattenvården, -bruket och försörjningen. Allmänna planer har gjorts för vattenbruk, -vård och -skydd. Regionala planer för översvämningsskydd och utredningar om behovet att istandsätta strömvatten och sjöar har dessutom utarbetats. Vattenvården styrs även av landskapsöversikten, landskapsplanen och landskapsprogrammet. För olika verksamhetsområden har det dessutom utarbetats egna program och planer som påverkar vattenvården. Sådana är regionala miljöprogram, allmänna planer för skyddszonerna för åkerbruk, program som berör fiskerihushållningen, regionala skogsprogram, landskapets utvecklingsprogram och landsbygdsplaner. Mål i anslutning till vatten- och havsvård har speciellt beaktats i åtgärdsförslagen i samband med Hållbar naturhållning.

Naturens mångfald

Finland har förbundit sig till huvudmålen i konventionen om den biologiska mångfalden. Avsikten är att stoppa den globala, regionala och nationella utplåningen av biologisk mångfald innan 2020. EU har en egen strategi som gäller den biologiska mångfalden fram till 2020 och Finland har ett eget principbeslut om strategin för bevarande och hållbart nyttjande av den biologiska mångfalden för åren 2012–2020, för naturen – till nytta för människan. Strategin verkställer målen för biodiversitetsavtalet och EU-strategin. Strategin baserar sig på omfattande nationella utredningar om naturens tillstånd och hotande faktorer. När det gäller bekämpningen av främmande arter finns målen fastställda i Finlands nationella strategi för främmande arter som färdigställdes 2012. Man eftersträvar att åtgärderna i anslutning till Hållbar naturhållning motsvarar målen som berör naturens mångfald.

Avfallshantering och materialeffektivitet

Målet för avfallshanteringen är både att minska på avfallens helhetsmängder och att höja nyttotrogen. I Finland har målen för avfallshanteringen fastställs i den riksomfattande avfallsplanen. För att uppnå målen agerar man i Nyland enligt avfallsplanen i södra och västra Finland (ELSU). Planen omspannar tiden fram till 2020 och dess genomförande uppföljs 2013, 2016 och 2020. Målet är att minska på avfallsmängden som går till avstjälpningsplatser så att högst 10 % av avfallet placeras på soptippar år 2020. Det här förutsätter en klar ökning i utnyttjandet av avfallet som material och energi. Det riksomfattande målet är 20 %. Redan efter april 2014 uppnår man i Nyland sannolikt målet att enbart 10 % av avfallet landar på soptippar, eftersom Vanda Energis avfallsstation på Långmosseberget är då färdig.

Med statsrådets beslut har man förbjudit att bionedbrytbart avfall hamnar på avstjälpningsplatser efter år 2016. Byggnadsavfall innehåller mycket organiskt material (trä och papper, papp). En stor del av det här avfallet kommer att tas i nyttobruk som energi.

Markanvändning

De riksomfattande målen för områdesanvändningen (RMO) styr markanvändningsplaneringen och genomförandet av den fastställs i markanvändnings- och bygglagen (MBL). Målen ska främjas i landskapsplaneringen, d.v.s. i landskapsöversikten, landskapsprogrammet och landskapsplanen. Målen skall även beaktas i den kommunala planläggningen och i de statliga myndigheternas verksamhet. Landskapsplanens betydelse som genomförare av de här målen är stor. Landskapsplanen gör målen till konkreta lösningar för områdesanvändningen som beaktar landskapets särdrag och sammanjämkar dem med landskapets mål och andra mål. Målen omfattar det viktigaste som kräver styrning på riksnivå och de gäller region- och samhällsstruktur, levnadsmiljöns kvalitet, kontaktnät, energiförsörjning, natur- och kulturarv samt bruket av naturtillgångar.

Etapplandskapsplan 4 för Nyland kommer för sin del av förverkliga både de riksomfattande markanvändningsmålen och de åtgärdsförslag som presenteras i Nylandsprogrammet. Fjärde etapplandskapsplanens teman berör hållbar kon-

kurrenskraft och välfärd och innefattar mål med anknytning till bland annat logistik, grönstruktur, näringar och energi.

4.4 Miljöns utveckling, ifall landskapsprogrammet inte genomförs (O+-alternativet)

Tillsammans med SMB-gruppen bedömde Nylandsprogrammets temagrupper hurdana konsekvenserna vore ifall Nylandsprogrammet inte genomförs. Beaktansvärt är att verksamhetsmiljön kommer att utvecklas även på grund av faktorer som inte beror på Nylandsprogrammet; sådana är miljö-, ekonomi- och regionpolitiska beslut.

Temagrupperna bedömde att konsekvenserna på människor framför allt skulle vara sociala. Ojämlikheten mellan människor, segregationen samt utslagningen kunde eventuellt öka. Det kunde bli svårare för unga att få utbildning och det är tänkbart att arbetslösheten bland dem ökar, eftersom instrumenten för att öka den sociala styrkan hos dem inte skulle vara i fullt, och inte heller i effektivt, bruk. De ekonomiska konsekvenserna skulle kunna vara negativa. Hotbilden som förknippas med ekonomin är att konkurrenskraften och den ekonomiska tillväxten försämras i Nyland och de ekonomiska skillnaderna mellan olika regioner fördjupas.

Enligt temagrupperna skulle olägenheter som hör till trafiken (stockningar och utsläpp) öka om man inte längre strävar efter att stävja nackdelarna av ökad trafik eller att styra transportsätten. Man räknar med att regionstrukturen splittras, rekreatiomsområdena krymper, naturens mångfald minskar ifall man fastnar vid det gamla och vare sig förstärker klimatsamarbetet eller utvecklar t.ex. förnyelsebara energikällor, vilket i sin tur leder till att Cleantechutvecklingen avstannar. En hotbild kunde enligt temagruppen vara att miljön nonchaleras vid sidan av övrigt utvecklingsarbete.

Enligt grupperna skulle man kunna styra kommunernas, ELY-centralens och Nylands förbunds verksamhet i en bättre riktning. Således skulle resurserna, åtgärder och projekten bättre stöda varandra. Om olika aktörer oberoende av varandra genomför projekt och planer, eller till och med konkurrerande åtgärder, är det sannolikt att verksamhetens verkningfullhet blir anspråkslös.

5. BEDÖMNINGEN AV NYLANDS-PROGRAMMETS KONSEKVENSER

5.1 Utgångsantaganden och osäkerhetsfaktorer

I konsekvensbedömningen har man eftersträvat att finna de viktigaste och mest betydelsefulla konsekvenserna av åtgärderna. Nivån på bedömningen är allmän, eftersom bedömningsobjektet likaså är generellt och omfattande. Programmet fastställer inte direkta inriktningar, omfattningar, genomförare och inte heller genomförandesätt för åtgärderna. Programmet kan därför verkställas på många olika sätt och det finns därför skäl för bedömningen att stanna på en allmän nivå och att omfatta programmets konsekvenser med tanke på helheten. I genomförandeskedet då programmet blir konkretare är det även möjligt att justera och precisera bedömningen.

Utgångspunkten för bedömningen av Nylandsprogrammets konsekvenser är att utvärdera

dem utgående från nuläget. Den nyländska verksamhetsmiljön utvecklas och ändras på grund av faktorer som inte hänger ihop med Nylandsprogrammet. I bedömningen har man dock enbart koncentrerat sig på de eventuella konsekvenser som Nylandsprogrammet för med sig. Dessutom är utgångspunkten att bedöma de konsekvenser som utfaller under de år som programmet genomförs (2014–2017). På grund av den korta tidsperioden hinner alla programmål inte nödvändigtvis bli konkreta under programperioden. Därför har man ansett att vissa åtgärder inte har konsekvenser, eftersom de inte hinner bli verkliga under programperioden.

Det är osäkert ifall de i Nylandsprogrammet fastställda åtgärderna blir verkliga och att de kan genomföras. Den största osäkerheten gäller de resurser som används. När det gäller genomförandet av dessa är de ekonomiska resurserna speciellt

betydelsefulla. Den ekonomiska situationen kan ändra på de finansieringsinstrument som krävs av genomförandeåtgärderna. När man bedömer programmets konsekvenser har man inte beaktat eventuella ekonomiska svängningar och den i Europa rådande ekonomiskt osäkra situationen. När man bedömer konsekvenserna har man inte heller beaktat de förändringar som eventuellt föranleds av kommunstrukturen. Genomförandet av kommunstrukturen och metropolförvaltningen samt aktörernas förmåga att ansluta Nylandsprogrammet till förvaltningsreformer påverkar hur programmet verkställs, och vilken betydelse det har som ett utvecklingsinstrument.

5.2 Nylandsprogrammets sam- och helhetskonsekvenser

I konsekvensbedömningen har man under hela den tid som Nylandsprogrammet beretts strävat efter att utvärdera konsekvenserna för människor, ekonomi, naturförhållanden och -tillgångar. Bild 6 visar bedömningen av Nylandsprogrammets konsekvenser med hjälp av en utvärderingsmatris.

De viktigaste fördelaktiga samkonsekvenserna av Nylandsprogrammet gäller ekonomi, människor och att hindra klimatförändringen. Konsekvenserna för naturförhållanden och -tillgångar, regionstruktur och miljö samt trafik är också huvudsakligen positiva.

Nylandsprogrammet antas ha positiva konsekvenser för människorna. Programmets strategiska val påverkar sysselsättningen speciellt väl. Även hälsan och levnadsförhållanden påverkas mycket fördelaktigt. Åtgärder som omfattar en tillväxtpotential stöder framför allt åtgärder för att utveckla utbildning och kompetens samt för att utveckla sysselsättningen. Åtgärderna för en välfungerande vardag främjar för sin del hälsa, levnadsförhållanden, trygghet och trivsamhet. Nylandsprogrammets effekter på den ekonomiska utvecklingen i landskapet anses även mycket positiva. Programmet stöder åtgärder som främjar konkurrenskraft, ekonomisk utveckling, attraktionskraft och företagsverksamhetens utveckling. Kommunalekonomin och regional jämlikhet kan påverkas både positivt och negativt av programmet. Negativa konsekvenser för den kommunala ekonomin är bl.a. kostnaderna för åtgärder som stöder de ungas utbildning och sysselsättning

och kostnaderna för integrering. På lång sikt kan konsekvenserna vara fördelaktiga, men under programperioden uppstår det mera kostnader. Regional jämlikhet skulle främjas av att innovationsverksamheten huvudsakligen koncentreras till Nylands spetstriangel samt till de regionala centrumerna för utveckling.

Följderna för naturförhållanden och -tillgångar anses i regel vara positiva, förutom åtgärderna för En fungerande vardag, som inte bedöms ha konsekvenser för dessa. Detta kan förklaras med att man antingen inte anser att åtgärderna har följder under programperiodens gång, eller så är åtgärderna sådana att de genomförs redan nu och då uppstår inga nya konsekvenser i jämförelse med nuläget. Åtgärdshelheten Tillväxt från öst anses däremot ha negativa konsekvenser för naturförhållanden och -tillgångar. Dessa antas uppstå då den ekonomiska verksamheten och turismen samt trafiken och i synnerhet flygtrafiken tilltar. Trafikens och trafikförbindelsernas konsekvenser kan vara lokala och ha en tidsmässig påverkan under byggtider – i så fall är de negativa följderna enbart lokala och kortvariga. Å andra sidan kan ett bättre trafiknät öka trafiken och sålunda påverka på längre sikt. Även om åtgärderna kan anses medföra negativa konsekvenser är ändå konsekvenserna i sin helhet positiva. Effekterna av de strategiska valen inom Cleantech och hållbar naturekonomi på framför allt vattendragens tillstånd är klart positiva, men detta gäller även andra naturtillgångar.

Effekterna på regionstrukturen och miljön är huvudsakligen och helhetsmässigt positiva. Positiva konsekvenser uppstår bl.a. via åtgärder som ökar trivsamt boende och trivsam levnadsmiljö samt genom att sporra till miljömedvetna levnads-sätt. Ett enhetligt och harmoniserat samhälle medför många positiva konsekvenser på naturens mångfald och avväjandet av klimatförändringen, bland annat genom att behovet av egen bil minskar medan användningen av kollektivtrafik ökar. En utvidgning av stadsstrukturen medför även motstridiga konsekvenser då tät bebyggelse försvårar upplösningen av föroreningar och negativa följder orsakade av trafik och småskalig vedelning förekommer där människorna rör sig. För att minska utsattheten för luftföroreningar krävs att markanvändningen och trafiken planeras väl. Således tryggar man en välmående miljö samt förhindrar att luftkvalitetens gränsvärden överskrids. I plane-

Bild 6. Nylandsprogrammets bedömda konsekvenser för åren 2014–2017

KONSEKVENSER	PÅ MÄNNISKORNA										PÅ EKONOMIN						PÅ NATUREN OCH NATURTILLGÅNGARNA								PÅ REGIONSTRUKTUREN OCH MILJÖN					PÅ TRAFIKEN				PÅ AVVÄRJAN-DET AV KLIMAT-FÖRÄNDRINGEN																
	Hälsa och välmående	Levnadsförhållanden och rekreation	Utbildning och kompetens	Sysselsättning	Trygghet	Trivsel	Likvärdighet och jämlikhet	Delaktighet och växelverkan	Miljömedvetenhet och -fostran	Integration	Landskapets ekonomiska utveckling	Landskapets konkurrenskraft	Landskapets dragningskraft	Kommunernas ekonomi	Företagsverksamhet	Likvärdighet på regional nivå	Möjligheter att utveckla företagsverksamheten	Jordmännen	Vattendragens tillstånd	Luften	Naturens mångfald	Förnybara naturtillgångar	Icke-förnybara naturtillgångar	Växtlighet och organismer	Garanti för försörjning	Hållbar användning av naturtillgångarna	Enhetlig samhällsstruktur	Bebyggd miljö	Ekologiska nätverk	Landskapet, stadsbilden, kulturmiljöer	Fritiftsområden, stadsnaturen	Kollektivtrafik	Trafiknätet	Trafiknätets smidighet	Färdas till fots och med cykel	Energiförbrukningen	Andelen förnybar energi	Materialeffektivitet	Anpassning av klimatiförändringen											
+++ väldigt positiva konsekvenser ++ positiva konsekvenser + i huvudsak positiva konsekvenser +/- motstridiga konsekvenser - i huvudsak positiva konsekvenser -- negativa konsekvenser O inga konsekvenser	Utvecklingsåtgärder										Tillväxt-möjligheter										En fungerande vardag										Hållbar naturhållning																			
	Öppna utvecklingsmiljöer och smarta tjänster										Förnybar företagsverksamhet										Miljöaffärsverksamhet - Cleantech										Urban matförsörjning										Tillväxt från öst									
	Smart och smidig rörlighet										Trivsamt boende										Bra arbete										Invandring och integration										Lokal förankring, närdemokrati och de ungas delaktighet									
	Naturtillgångar och naturens mångfald										Vattentillgångarna och Östersjön										Miljösmarta levnadsvanor										Ett kolneutralt Nyland																			
HELHETSBEDÖMNING																																																		

rinen bör man även försäkra sig om att tillräckligt med grönstruktur och ekologiska förbindelser förvaras. Det förekommer motstridiga konsekvenser i anslutning till energipolitiska åtgärder och trafiknätets utveckling. En enhetligare samhällsstruktur påverkas dock mycket positivt av valen som ansluter sig till ett intelligent och smidigt transportsätt och ett kolneutralt Nyland.

Enbart vissa strategiska åtgärder anses påverka trafiken. De här åtgärderna ingår i åtgärdeshelheterna som ansluter sig till öppna utvecklingsmiljöer och intelligent service, intelligent och smidig trafik samt trivsamt boende och en trivsam livsmiljö. Motstridiga konsekvenser gäller belastningen på trafiknät, som beror på ökad trafik och på stockningar. Då helheten bedöms anses dock åtgärderna i huvudsak ha fördelaktiga följder för trafikens del.

Nylands strategiska mål är att vara ett kolneutralt landskap 2050. Med tanke på verkställandet av strategin har Nylandsprogrammet i huvudsak positiva följder. Speciellt goda effekter ger synbarligen åtgärderna för Cleantech och Ett kolneutralt Nyland. De mest betydelsefulla effekterna, både i negativ och positiv bemärkelse, berör energiförbrukningen. Å ena sidan främjas förnyelsebara energiformer, men å andra sidan ökar den ekonomiska tillväxten behovet av energi. När det gäller energiförbrukning och förnybara energikällor, är bedömningen att slutresultatet är positivt med tanke på arbetet med att stävja klimatförändringen. Nylandsprogrammet antas inte medföra några betydande konsekvenser utanför landets gränser.

5.3 Åtgärder i förhållande till ändringar i verksamhetsmiljön

Den nyländska tillväxten baserar sig i främsta hand på invandring. Integreringen har också därför stigit fram som ett viktigt tema. Förutom integreringen eftersträvar programmet att anpassa invandrarna till arbetslivet och göra dem till en betydande del av det. Detta är viktigt med tanke på hur invandrarna integreras, men också för den ekonomiska utvecklingen och sysselsättningen i Nyland. I och med befolkningstillväxten förtätas samhällsstrukturen och det uppstår utmaningar för livsmiljöns kvalitet samt för boendet. I Nylandsprogrammet har man sökt svar på frågor som berör livsmiljö, trivsamt boende och kvalitet

genom att namnge åtgärder i enlighet med avsiktsavtalet för markanvändning, boende och trafik (MBT) samt genom att öka bostadsproduktionen via intressebevakning. Målet är dessutom att förebygga segregationen inom bostadsområdet. Alltsomallt tar sig de strategiska valen inom En fungerande vardag an de utmaningar som finns kring tilltagande befolkning, invandring, sysselsättning och boendekrav.

Den ekonomiska tillväxten och konkurrenskraften på de globala marknaderna förutsätter nyslags företagsverksamhet och utbildning. I alla strategiska val har man också beaktat målet att öka den nyländska attraktiviteten och sysselsättningen samt sporra till ansvarsfylld företagsverksamhet, reformer inom arbetslivet och utbildningen samt till utnyttjandet av dessa. Att både stärka och utnyttja Nylands ställning som en knutpunkt för trafiken i de strategiska linjerna har eftersträvat. Med åtgärderna försöker man på många sätt öka den affärsmässiga aktiviteten samt möjligheterna till affärsverksamhet i öst. Man försöker även utveckla trafikmöjligheterna till grannen i söder.

Ett intensivt samarbete mellan många aktörer behövs för målen som berör det kolneutrala Nyland, bevarandet och förbättrandet av det nyländska naturtillståndet samt ett hållbart utnyttjande av naturtillgångar. Åtgärder som görs för att förbättra förutsättningarna för miljöaffärsverksamhet hjälper att uppnå miljömålen även inom problemområdet. Programmets strategiska val som gäller skyddet och bruket av yt- och grundvatten är viktiga då man eftersträvar en god status i vattendrag, i grundvatten och i Östersjön. Programmets mål och åtgärder som ansluter sig till naturens mångfald säkrar kvaliteten på livsmiljön, möjligheterna till naturens rekreationsbruk och övriga ekosystemtjänster. Egentliga naturskyddsåtgärder ingår inte i programmet. Målet att utnyttja överloppsmassor, att återanvända rivningsmaterial och att minska uppkomsten av livsmedelsavfall innebär att naturtillgångar används hållbart. Mål som gäller avfallshantering ingår inte på bred basis i programmet.

5.4 Åtgärder i förhållande till genomgående teman

Nylandsprogrammet har tre givna teman. Syftet är att de syns i de strategiska val som gjorts utifrån

varje temagrupp. Dessa genomgående teman är:

- Stärkandet av människornas deltagande och resurser.
- Utmaningar som Östersjön medför och hur området kan utnyttjas.
- Specialisering och samarbete på regional nivå.

Stärkandet av människors deltagande och resurser syns i de val som varje temagrupp gjort. Man har eftersträvat att stärka människors deltagande via en lokal infallsvinkel och via närdemokrati, samt genom att satsa på integreringen av invandrare. Starkare resurser har eftersträvat bl.a. genom sysselsättning, utbildning och deltagande.

Utnyttjandet av Östersjöområdet har getts olika fokus i temagrupperna. I de strategiska valen som berör tillväxtmöjligheterna försöker man stöda genomförandet av Rail Baltica. Hållbar naturhållning stöder för sin del åtgärderna för att förbättra Östersjöns tillstånd. Med regional specialisering och regionalt samarbete försöker man dra nytta av områdets egna styrkor i regionutvecklingen. Detta kommer fram speciellt i de strategiska valen för Tillväxtmöjligheter. I valen som gäller Hållbar naturhållning betonas målen för miljömedvetenhet och -ansvar i regionutvecklingen.

5.5 Studie av alternativ

Under programarbetets gång utarbetades inga alternativ för Nylandsprogrammet. Vid myndighetssamråd som hölls under programarbetet konstaterades att det är möjligt att bedöma konsekvensbedömningen även i de situationer som

innehållit valsituationer. Till följande utvärderas de 26.6.2013 och 9.9.2013 daterade utkastversionerna för Nylandsprogrammet och följderna av de förändringar som skett i utkastet bedöms.

När det gäller innehåll och strategiska val har utkastet till Nylandsprogrammet i huvudsak förblivit detsamma från juli till september. Utkastet har främst redigerats på rubriknivå och när det gäller åtgärdshelheter. Mest synliga förändringar är de som gjorts på rubriknivå såsom att ta bort rubrikerna Kollektivtrafik och trafiksystem, Ett cyklande Nyland, Avvärjandet av miljöskador och anpassningen till klimatförändringen, Energiproduktion och energisystem samt Klimatsmart markanvändning, rörlighet och byggande. Som motvikt till att rubrikerna tagits bort har man formulerat om, även flyttat på och kombinerat åtgärder under nya rubriker. Man har även ändrat benämningarna på åtgärdshelheter så att de bättre motsvarar de mål som uppställts för landskapsprogrammet. Under beredningen har man bara förkastat några åtgärdsförslag.

Mest har man gjort förändringar i de åtgärdshelheter som innefattas av de strategiska valen för En fungerande vardag. För att förbättra förutsättningarna för sysselsättning, utbildning och integrering har åtgärderna fått en tillsats av riktlinjer. Å andra sidan har man minskat på åtgärderna för att öka antalet pensionärer i arbete och för att verkställa ungdomsgarantin. Programmets fokus har riktats på större riktlinjer då konsekvenserna har en mera omfattande verkning. De här följderna torde ha en positiv inriktning även på de målgrupper, som inte nämnts skilt i åtgärderna.

6. UPPFÖLJNING AV GENOMFÖRANDET AV NYLANDSPROGRAMMET OCH DESS KONSEKVENSER

I Nylandsprogrammets genomförandeplan beskrivs noggrannare de åtgärder med hjälp av vilka Nylandsprogrammets mål och riktlinjer ska uppnås. De åtgärder som presenteras i genomförandeplanen granskas på årlig basis. I samband med granskningen kan man följa med hur programmet förverkligas. Utifrån strategiska val, påbörjade åtgärder och uppnådda resultat kan man följa med vilka konsekvenser programmet har på bland annat

konkurrenskraft, sysselsättning och levnadsmiljöns kvalitet. Landskapets utveckling följs upp med hjälp av 20 olika variabler som beskriver välfärdens, ekonomins och miljöns tillstånd. Dessa samlas till en GPI-indikator. Åtgärder och resultat i anslutning till de spetsprojektshelheter som presenteras i genomförandeplanen bedöms på projektnivå. I uppföljningen av genomförandeplanen används de mätare som presenteras i tabell 1.

Tabell 1. Mätare som används vid uppföljningen av landskapsprogrammen 2014–2017.

	MÄTARE	KÄLLA
Invandring och befolkning	Invånarantal och -förändring	Statistikcentralens olika databaser
	nettoflyttning / migrationen och invandringen	
	naturlig befolkningstillväxt	
	försörjningsförhållande för äldre 2010, 2015, 2020 och 2025	
Konkurrenskraft	BNP/invånare	Statistikcentralens olika databaser samt ANM:s databas TOL-online
	Ökad omsättning	
	företag som inlett /avslutat sin verksamhet	
	antalet tillväxtföretag	
	exportens andel av produktionen	
	befolkningens inkomstnivå pro person	
	GPI*	Nylands förbund, ELY-centralen i Nyland
Ekonomisk jämvikt	kommunernas årliga bidrag €/invånare	Statistikcentralens olika databaser
	statens utgifter per landskap och pro invånare	
Sysselsättning	Arbetslöshets- och sysselsättningsgrad	Statistikcentralens olika databaser
	ungas arbetslöshet	
	långtidsarbetslöshet	
	antalet arbetsplatser och arbetskraften	
Områdets interna skillnader	medelsnittsfördelningen av inkomstnivån i landskapets kommuner	Statistikcentralens olika databaser
	medelsnittsfördelningen av befolkningens åldersstruktur i landskapets kommuner (andelen över 65-åringar)	
Kompetens	andelen 15-åringar och äldre som har examen (enligt utbildningsnivå)	Statistikcentralens olika databaser
	andelen 25-29-åringar som saknar examen efter grundskola	
	de tre största branchernas andel av arbetsplatserna	
	offentliga sektorns andel av arbetsplatserna	
Kvalitet på levnadsmiljö och regionstruktur	ändring av invånarantal på olika slags områden	Statistikcentralens olika databaser
	andelen förnybar energi av energiförbrukningen	
	industrins och samhällets fosfor- och kvävebelastning på vattendragen	
	Koldioxidutsläppen*	HRM

* separat utredning

7. SAMMANDRAG

De viktigaste positiva samkonsekvenserna som gäller Nylandsprogrammet gäller ekonomi, människor och bekämpning av klimatförändringen. Konsekvenserna på naturförhållanden och -tillgångar, regionstruktur och miljö samt trafik är likaså mestadels positiva.

Programmets strategiska val påverkar även samsättningen, hälsan och levnadsförhållandena på ett positivt sätt. Programmet stöder möjligheterna att såväl utveckla landskapets konkurrenskraft, ekonomiska utveckling, attraktivitet som företagsverksamhet. Motstridigheter som ansluter sig till den regionala jämlikheten uppstår då man antar att en del av programmets åtgärder enbart riktar sig till en viss del av landskapet.

Nylands strategiska mål är att vara ett kolneutralt landskap 2050. Med tanke på verkställandet av strategin har Nylandsprogrammet i huvudsak positiva följder. Speciellt goda effekter ger synbarligen åtgärderna för Cleantech och Ett kolneutralt Nyland. De mest betydelsefulla effekterna, både i negativ och positiv bemärkelse, berör energiförbrukningen. Å ena sidan främjas förnybara energiformer, men å andra sidan ökar den ekonomiska tillväxten behovet av energi. När det gäller energiförbrukningen och förnybara energikällor

är bedömningen att slutresultatet är positivt med tanke på arbetet med att stävja klimatförändringen.

Åtgärderna för att förbättra förutsättningarna för miljöaffärsverksamhet hjälper även till att uppnå miljömålen på programområdena. Programmets strategiska val som gäller skyddet och bruket av yt- och grundvatten är viktiga då man eftersträvar en god status för vattendrag, grundvatten och Östersjön. Programmets mål och åtgärder som gäller naturens mångfald tryggar kvaliteten på livsmiljön, möjligheterna för naturens rekreationsbruk och övriga ekosystemtjänster. Programmet innehåller inga egentliga naturskyddsåtgärder.

Programmets centrala mål är Ett kolneutralt Nyland och förutom de åtgärder som direkt fokuserar på detta mål presenterar programmet målet att utarbeta ett konkretiserande åtgärdsprogram, en så kallad roadmap. Nylandsprogrammet binder bättre än det förra landskapsprogrammet samman planeringen och planläggningen på landskapsnivå. De strategiska valen styr lösningarna för samhällsstruktur och trafik. Man har bl.a. lyft fram en grönstrategi för landskapet. Genom miljömärta levnadsvärden är det möjligt att påverka även de riksomfattande mål som inte ingår i programmet.

BILAGA 1. MÖTEN MED INTRESSE-GRUPPERNA UNDER UTARBETANDET AV NYLANDSPROGRAMMET

- 10.12.2012 Landskapsstyrelsen
- 29.1.2013 Ledningsgruppen för miljöansvar
- 14.2. Kommissionen för invandrarfrågor
- 15.2. Sakkunniggruppen för utbildning
- 27.2. Nylands klimatgrupp
- 27–28.2. ELY:s strategidagar
- 4.3. Landskapsstyrelsen och Landskapets samarbetsgrupp (MYR)
- 15.3. Miljöansvarsområdets personalinfo
- 20.3. De nyländska kommunernas kulturansvariga
- 25.3. Nylandsprogrammets Kick off- tillställning
- 17.4. Nylands klimatgrupps workshop
- 18.4. Näringsgruppen
- 19.4. Kommissionen för invandrarfrågor
- 25.4. Ledarna för kompetenscentrumprogrammet OSKE
- 26.4. ELY-centralens miljöworkshop
- 14.5. Cleantech -workshop
- 17.5. Logistikworkshop
- 21.5. Riksdagsledamöternas delegation
- 24.5. ASIAA-projektets ledningsgrupp
- 28.5. Kommundirektörerna
- 3.6. Delegationen för MYR och ELY
- 5.6. Landskapsstyrelsen och -fullmäktige
- 6-7.6. ELY:s strategidagar
- 18.6. Nylands klimatgrupp
- 13.8. Näringslivet, huvudstadsregionen
- 13.8. Planeringsgruppen
- 19.8. MYRS
- 20.8. Företagssektorn
- 23.8. KasvuKraft
- 26.8. MYR
- 28.8. KUUMA KIKY Lendingsgruppen
- 4.9. Kommundirektörernas beredningssekreteriat.
- 12.9. Näringsgruppen
- 12.9. Trafikgruppen
- 13.9. Koordinering, huvudstadsregionen
- 16.9. Landskapsstyrelsen
- 17.9. Etapplandsplanens sakkunniga inom näring
- 19.9. Östra Nyland
- 20.9. MYR sparring
- 20.9. Rattaila-projektets ledningsgrupp
- 24.9. ELY:s strategidagar
- 26.9. Kuuma Styrelsen
- 27.9. MYRS
- 1.10. Nylands klimatgrupp
- 3.10. KasvuKraft
- 4.10. Delegationen för MYR och ELY
- 7.10. Sakkunniggruppen för utbildning
- 9.10. Näringslivet, huvudstadsregionen
- 10.10. Ledarna för kompetenscentrumprogrammet OSKE
- 11.10. Strategidagar ELY och TE (Arbets- och näringslivet)
- 14.10. Landskapsstyrelsen

